

สูงวัยอย่างมีคุณค่า กับการสร้างงานสร้างรายได้ ในชุมชน : เกษตรสูงวัย

สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

สังคมไทยในวันที่ “ความสูงวัย” คือความจริงร่วมกัน

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน อัตราการเกิดของประชากรวัยแรงงานกลับลดลงอย่างเห็นได้ชัด สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อทั้งระบบเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาประเทศในระยะยาว ผู้สูงอายุจำนวนมากไม่ได้เป็นเพียง “ผู้รับสวัสดิการ” หากแต่ยังคงมีศักยภาพ ความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่สั่งสมมายาวนานโดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมชนบทไทยการมองผู้สูงอายุในมิติของ “ภาระ” จึงไม่สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบันอีกต่อไป ตรงกันข้าม หากสามารถออกแบบระบบและกลไกที่เหมาะสม ผู้สูงอายุจะเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และลดผลกระทบจากการขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

“เกษตรสูงวัย” : ทางเลือก ทางรอด และพลังของชุมชน

ภาคเกษตรกรรมเป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุมีความได้เปรียบเชิงศักยภาพ ทั้งในด้านองค์ความรู้ ประสบการณ์การผลิต ความเข้าใจบริบทพื้นที่ และความผูกพันกับทรัพยากรในชุมชน แนวคิด “เกษตรสูงวัย” จึงไม่ได้หมายถึงการใช้แรงงานหนัก หากแต่เป็นการปรับรูปแบบการทำเกษตรให้เหมาะสมกับช่วงวัย เช่น

- การทำเกษตรมูลค่าสูง ใช้พื้นที่น้อย
- การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า
- การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่
- การรวมกลุ่มสร้างอาชีพในระดับชุมชน

กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงช่วยสร้างรายได้เสริมแต่ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน แต่ยังช่วยเสริมสร้างคุณค่าในตนเอง (Self-worth) ลดภาวะพึ่งพิง และส่งเสริมสุขภาพทางกายและใจของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมบทบาทผู้สูงอายุในภาคเกษตรกรรม จึงได้ดำเนินการส่งเสริม เกษตรสูงวัยผ่าน “กิจกรรมพัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต” สร้างงาน สร้างรายได้ และเสริมสร้างคุณค่าให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการใช้ศักยภาพและประสบการณ์ของผู้สูงอายุให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรสูงวัย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สูงวัยตำบลรมณีย์

● กิจกรรมพับเหรียญโปรยทาน

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยใน ตำบลรมณีย์ ได้ร่วมตัวกันของเกษตรกรผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าให้กับตนเองและสังคม โดยมี การจัดกิจกรรม การพับเหรียญโปรยทาน เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับช่วงวัย ใช้ทักษะ ความประณีต และสมาธิในการทำงาน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ภายในครัวเรือนและรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างอย่างมีความหมาย แต่ยังส่งเสริมการสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายเหรียญโปรยทานภายในชุมชน เพื่อนำไปใช้ในงานมงคลต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ความสามัคคี และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตรเกษตรสูงวัย ตำบลท่าอยู่ ● แปรรูปเห็ดสวรรค์ จากเห็ดนางฟ้า

ดำเนินกิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์จาก เห็ดนางฟ้า ที่เหลือจากการจำหน่ายเพื่อนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบผลิตภัณฑ์ “เห็ดสวรรค์” ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่สามารถเก็บรักษาได้นานเหมาะสมกับการบริโภคและจำหน่ายในชุมชนการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดลดการสูญเสียผลผลิตทางการเกษตร และเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตรเกษตรสูงวัย ใจเกินร้อยตำบลโคกกลอย

● กิจกรรมทำดอกไม้จากหลอดกาแฟ

ได้รวมกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และส่งเสริมการสร้างรายได้เสริม โดยจัดกิจกรรมประดิษฐ์ ดอกไม้จากหลอดกาแฟ ซึ่งเป็นงานหัตถกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ใช้ทักษะ ความประณีต และความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมดังกล่าวเกิดจากการที่สมาชิกบางรายมีความรู้และประสบการณ์ด้านงานประดิษฐ์ดอกไม้หลอดกาแฟ จึงได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่สมาชิกภายในกลุ่ม ผ่านการเรียนรู้ร่วมกันและการลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้สมาชิกสามารถพัฒนาทักษะและร่วมกันผลิตชิ้นงานเพื่อจำหน่ายภายในชุมชนและในโอกาสต่าง ๆ

